

Az Argentum-díjat a Magyar Fotótörténeti Társaság tagjai kaphatják egy-egy kiemelkedő teljesítményükért vagy egész eddigi munkásságukért.

A díj célja, hogy adományozásával kellő társadalmi elismerésben és ösztönzésben részesüljenek azok a MAFOT tagok, kutatók, akik a magyar fotótörténet feltárásában, megismertetésében kiemelkedő eredményeket értek el. A díj oklevél és egy fotótörténeti eljárással készült fénykép jár, amely a díjazottról készül. A díj három évenként kerül kiosztásra, amelyben az elnökség az életművet a szakmai és kiemelkedő tevékenységet ismeri el.

Ma olyan kivételes személyt laudálunk, aki nemcsak a legkiválóbb múzeumi szakembereink egyike, hanem mozgatója és irányítója volt, a magyar fotótörténet közgyűjteményi kutatásának illetve a Magyar Fotótörténeti Társaságnak.

Díjazottunk a Petőfi Irodalmi Múzeum muzeológusa, művészettörténésze, később főosztályvezetője, majd főigazgató-helyettese és végül több cikluson át annak kiemelkedő főigazgatója volt. Pályafutásával nemcsak az irodalmi hagyatékok személyes és tárgyi világát kutatta, hanem érdeklődése igen korán a történeti fotográfia felé fordult. Az 1970-es évek közepén a múzeumok többségében a fényképet pusztán dokumentumnak tartották: az ábrázolt személy vagy esemény volt érdekes, nem a kép maga. Ebben a légkörben díjazottunk munkásságához szerencsés múzeumi környezet is társult. A Művészeti Társaság egykori kollégái, már akkor felismerték a fotó művészeti értékét, és úgy szervezték a gyűjtemény leltározását, hogy a fotós neve is megjelenjen – így már az alkotó és nem csupán az ábrázolt volt nyomon követhető. Ez a szemlélet különösen fontossá vált, amikor is díjazottunk számára, akinek kíváncsisága révén fontossá vált, hogy nem elég pusztán dokumentálni a fényképezéseket, hanem el kell ismerni őket, mint alkotókat is. Kiemelte, hogy számos kutatási feladat, kérdés és szakmatörténeti hiányosság van ezzel kapcsolatban. Az akkoriban bekerült Ady és Székely Aladár fényképész hagyatékának feldolgozása volt ebben segítségére. Mivel nem volt akkoriban még tankönyv és kevés segédanyag így számos kutatást végzett és kereste a szakmatörténeti, technológiatörténeti kapcsolatokat.

A PIM fotógyűjteménye – akkor még néhány tízezer felvételtől állt – az ő keze alatt vált tudatosan épülő, rendezett múzeumi állománnyá. A leltárkönyvekbe írt mezők, a leíró- és mutatókartonok, a kontaktnézőképek nem pusztán adminisztrációs segédeszközök voltak, hanem annak az üzenetnek a hordozói: a fénykép ugyanúgy, sőt jobban számít, mint bármely más műtárgy. Akkoriban számos olyan fotográfussal dolgozott együtt, akik meghatározó szereplői voltak a PIM fotólaborjának. A kollégák műszaki tudása, elkötelezettsége, az archív technikák iránti érzékenysége – savmentes zacskók használata, különböző előhívási technikák ismertetése – mind olyan alapot teremtett, amely biztosította, hogy a fotók ne pusztán reprodukciók maradjanak, hanem hosszú távon is megőrzött, értékes műtárgyak legyenek.

Díjazottunk pályájának különösen fontos mozzanata volt, amikor az Ady-fényképikonográfia összeállításával bízták meg. Ez a munka nem pusztán katalogizálás volt, hanem módszertani váltás, a kulturális emlékezetünk újszerű feltárása. A fotók személyes történeteket, hiteles és pontos karaktereket, költői jelenlétet őriznek. Díjazottunk szervező és szerkesztői munkájának köszönhetően kiváló komplex feldolgozó fotótörténeti kiadványok, katalógusok és sorozatok születtek meg a Petőfi Irodalmi Múzeumban. Azonban elkötelezettsége nem állt meg csak a múzeumi feldolgozással és annak közzétételével. Kurátorként olyan kiállításokat hozott és hoz létre a mai napig, amelyek a fényképet művészeti nyelvként használják: „Gépképirások” kiállítástól kezdve számos új elem megjelent a tárlatokon az íróktól származó portrékon át a nagyszabású fotómontázsokig, melyeket nagyléptékű nagyításokkal, mennyezetről lelógatott fényképekkel valósítottak meg. Kutatói munkássága később egy kevésbé feltárt területet ölelt fel és a fotográfus nők munkássága felé fordult. Díjazottunk fejlesztette saját magát, képzésekre járt, megismerkedett és folyamatos kapcsolatot tartott az akkori fotós és fotótörténeti, valamint közgyűjteményi és kulturális szakma szereplőivel.

Mindez azonban túlmutat elismerésén díjazottunk értésével, érzékével és közösségi munkájával emelte fel a fényképet az irodalmi múzeumi tér méltó elemévé. De fotótörténeti munkássága azonban ezen is túlmutat. A képek nemcsak illusztrációk, hanem narratívák, amelyek párbeszédet folytatnak az alkotóval, az azt feldolgozóval és a befogadóval. Nem csupán tudományos pontossággal kezelte a fotókat, hanem mély emberi érzékenységgel is, mindehhez azonban hozzátartozik az az emberekkel való kiváló kapcsolatteremtő képessége, amely mindenhol az életében segítségére vált. Ehhez hozzátartozik, hogy szinte mindenhol segítő barátok és kollégák vették veszik ma is körül. A fényképekben de az életben is nem csak arcokat látott, hanem történeteket, identitást, emlékezést – és másokat is erre tanít.

Ma, amikor laudációt mondunk rólad, nemcsak egy kiváló művészettörténész muzeológust dícsérünk, hanem egy barátot egy kiváló szakmai vezető kollégát is: akit a fénykép mélyen érdekelt, és aki elérte, hogy a közgyűjteményi szakma és a fotótörténet kutatása kiemelkedő legyen. A MAFOT elnökeként számos esemény, rendezvény, konferencia és a szerkesztett évkönyvek bizonyították, hogy a legkiválóbb vezető irányította a munkát. Együtt vezetéssel mindig kiváló eredményekkel összehoztuk a szűk de lelkes és kiemelkedő szakember gárdát. Jó volt veled együtt, melletted dolgozni. Aktivitásod minden területen páratlan. Tudományos tevékenységed, kurátori, szerzői és előadói szerepléseid most is meghatározóak mindezt köszönjük neked. Legyen ez a kitüntetés méltó visszatükrözése mindannak, amit elértél – és mindannak, amit még adni fogsz nekünk.

A Magyar Fotótörténeti Társaság által alapított Argentum díjat idén E. Csorba Csilla művészettörténész-muzeológus, a Magyar Fotótörténeti Társaság korábbi elnöke kapja.